

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Veritates Æternæ Ex Prima Hebdomade Asceseos
Ignatianæ Petitæ**

Vogel, Matthäus

Constantiæ, 1731

Consideratio VI. De Morte Hominis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60667](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-60667)

gnata est, intercedite pro me, ut proposita à me facta fideliter impleam. Et vos orate pro me, qui Juventutem vestram DEO totam consecrastis, ut tandem vestris insistere vestigiis incipiām, neque ab illis unquam deflectam.

Consideratio VI.

De Morte Hominis.

Recitatâ oratione consuetâ, cogita te **videre** moribundum aliquem, voce destitutum, fractis oculis, naribus auribûsque rigidibus, ore foedui in modum distracto, fronte macie extensâ, collapsis genis, porrectis brachiis, manibus pedibûsque emortuis, pallente vultu & exsucço horridum: cogita præterea, te audire gemitus ejus & suspiria. Pete gratiam agnoscendi, quid sit Mors, quantique res momenti sit, ut ad eam rite te valeas præparare.

Pars I.

Quid sit Mors, & quanti momenti sit.

Doctrina. Mole parvum, mysterio ingens verbum est, Mori, Mors. quid est mori? Mori est omnia & singula mundi hujus bona deserere; est pro omni æternitate deserere mundum, in quo vixisti; patriam, in qua natus es; urbem, in qua vixisti; domum, quam incoluisti; lectum, in quo quievisti; hortos, in quibus ambulasti, omnia demum terræ loca. Quid est mori? Mori est dicere perpetuum vale parentibus, fratribus, sororibus, amicis, sociis illis tuis, tan-

tantopere tibi dilectis , adeò ut nemo hominum te comitaturus sit ad æternitatem. Quid est mori? Mori est deserere omnia bona corporis , fortunæ & naturæ Considera , quæcunque possides , aut ab aliis possidentur : cerne vestes , quibus stultè adeò superbitur ; vide domos ad omnem pompam erectas ; vide agros ad oculorum delectationem excultos ; vide cistas auro gemmisque turgidas ; vide alia in mundo omnia & dic : per mortem hæc omnia deserenda sunt. Quid est mori ? Mori est deserere omnes voluptates mundi , delicias , convivia , saltus , lusus , venationes , omnia , quæ vel oculos , vel aures , vel gustum delectare possunt. Quid est mori ? Mori est extremas in corpore & anima pati angustias ; doloribus undique circumvallari , timoribus concuti. Mori est in arenam cum stygio hoste descendere , pugnam cum eo inire , è qua corona cœlestis , aut infernalis pœna dependet , & quidem descendere prorsus infirmum , debilem , lethali sudore perfusum , & solum quidem & cum hoste vaferimo , nostrique interitus fientissimo. Quid est mori ? Audi , & si priora non times , jam toto corpore contremisce. Mori est è vita ad æternitatem , è tempore ad immortalitatem , è mundo ad Cœlum aut Tartara abire. Ah quid hoc ? In regionem longinquam nullo duce , nullo comite abire , ubi perpetuò aut inter dolores , aut inter gaudivendum ! Mors janua æternitatis , mors transitus ad æternitatem est , mors finis temporis ini-

initium æternitatis tuæ tibi est. Finis temporis est, & omnium, quæ in tempore fiunt; finis regnandi, finis superbiendi, finis epulandi, finis suo indulgendi genio, finis patiendi pro DÉO & Cœlo. Finiuntur in morte dolores Lazari & paupertas; finitur etiam Epulonis luxus & felicitas. Finitur in morte martyrum Stephani, Laurentii, Sebastiani: finitur etiam Alexandri, Herodis, Sardanapali fastus, potentia, gaudium. Æternitatem omnes hi ingrediuntur, sed ô quam disparem! Mori est æternitatem ingredi. O quanti momenti negotium! per te, ô Mors, ingrediar æternitatem aut felicem aut infelicem: per te aut Cœli aut stygis incolam: ex te, ex momento uno salus mea pendet, pendet damnatio. Momentum unum est, unde pendet æternitas! ô verba! ô tonitrua! Momentum unum est, in quo si felix fuero, ero æternum felix; si fuero miser & infelix, totâ æternitate miser, totâ æternitate permanebo infelix. O mors, unde mea tota pendet æternitas! in momento mortis, ô quantus, ut ita dicam, saltus faciendus est, aut è terris in Cœlum, aut è terris in Orcum! Ad Cœlum si enixus fuero, nihil me erit beatius, omne discriminem evasi, æternum sine metu felix ero. In Orcum si ruero, ô me millies, ô quoties exprimi non potest, miserrimum! perii! conclusa salus est, & æternum conciamata. O Mors, quid es! quanti res momenti es!

Reflexiones. I. Si mori est deserere mundum,

N

&

& omnia, quæ in mundo sunt; ergo nihil ex iis,
 quæ possides, te ad æternitatem comitabitur.
 Ita est, sic evenit aliis ante te. An novisti ex
 nomine aut facie, reges, principes, nobiles,
 divites? quid rex ex imperio suo, quid è thesau-
 ro suo dives secum asportare in orbem alterum
 potuit? nihil sanè. Nudus, inops, & pauper
 migrare coactus est. Si mori est separari ab
 omnibus; ergo nihil in hac vita perpetuò pos-
 sidetur; ergo deserenda est amicitia illa, volup-
 tas illa, illa domus & conversatio; ergo en-
 dies, quo desines otiali, ludere, vivere, peccare.
 Quid est, quod jam maximè amas? examina te,
 & dic: Anima mea, hoc ipsum deieres: non
 fruēris re hac perpetuò: relinquas eam alii.
 Sic statutum est. Ex hoc verò quid concludis?
 si omnia terrena tibi deserenda sunt; ergo eo-
 rum amore non est offendenda DEI Majestas;
 ergo præstat ea jam sponte deserere, si DEU id
 exigat te vocando ad statum Religiolum; ergo
 ob misera hæc, & caduca aliquantulo tempore
 possidenda non est deserenda Vocatio; ergo
 insanissimè agit, qui majorem pro brevibus
 hisce, ac pro æternis curam gerit. Quid ju-
 dicas? est Viator, Romam abit, ibi habitatu-
 rus; transit per urbes varias: ubique sollicitè cu-
 rat exstrui nova ædificia: diu noctuque angit
 quâ ratione ea perficiat, in illis se recreet; cu
 etiam omnes sumptus impendit, adeò ut pro ha-
 bitatione Romana nec nummum servet. Nun
 quid insanit homo iste? insanit certè; quia tan-

tam

tam gerit curam pro loco, qui mox deserendus est, nullam pro eo, ubi semper habitandum. Tua hæc insania est, mi Studiose; non habes in vita hac habitationem, sed breve diversorium; tendis ad vitam aliam, ibi æternum habitatus: & ecce! tantum solicitus es pro vita hac, pro commoditatibus, deliciis &c. non pro futura. Nunquid insania est? quid laborasti haec etenim pro æternitate? exhibe opera. Corri ge insaniam hanc.

2. Si mori est separari & deseriri ab hominibus omnibus; ergo etiam à sociis tuis desereris, etiam illis, in quorum gratiam DEI præcepta violasti? ita est. Deserentne illi te? non succurrent? non protegent? quin immo deserent te: succurrere & protegere nec volent, nec poterunt. O præclara amicitia! quis ergo succurrere potest? quis protegere? ex hominibus nemo: DEus solus potest; hinc David clamabat: *Dominne ne discesseris à me; quia tribulatio mihi proxima est, & non est, qui adjuvet me.* Audis? non est, qui adjuvet. An verò succurret DEus? sicut te colimus, sic tu nos visitas. Succurret DEus illis, qui DEO servierunt, qui non discesserunt à DEO per peccata; qui non reliquerunt DEum, ut homini, socio, dæmoni adhærerent: hos proteget; cæteris enim dicet, quod scriptum est terribile illud: *Surgant Dii vestri & opitulen tur vobis,* Surgant locii, & succurrant tibi; veniat dæmon, cui serviisti, & liberet te. Studiose, si hac horâ moriendum esset, an DEI

N 2

opem

opem tibi polliceri potes? an nunquam à DEO
descessisti per violationem propositorum in
Confessione factorum? per peccata? an non
relictó templo, relictis studiis, maluisti quietem,
otium, commoditatem tuam querere? Si ita est,
timeo, ne audias: surgant, & opitulentur. Vis-
ut non discedat à te in morte DEus? ne disce-
das tu ab ipso: ne eum creaturæ cujusdam amo-
re deseras. Socios deserere, non DEum: cogita-
hi me juvare non poterunt. Relicto templo
ire ad lusus; relictis studiis, ad otium, idem ei-
ac deserere DEum creaturæ causâ: cave, hoc
facias. Aloysius moriens singulari lætitia de-
solatio amplexus est Crucifixi effigiem; qui
scilicet amavit eandem vivens, nec ab ejus amo-
re avelli se passus est.

3. Si Mors est finis temporis & janua æte-
nitatis, si res tanti momenti est; ergo stultissi-
mè agit, qui raro de ea cogitat, ad eam se non
parat; quia si mors est infelix, tota æternitas
est infelix. Et quæ fuit tua ad mortem felice
præparatio? hac horâ si audires illud: Dispon
Domui tua, quia morieris, quam, quæso, æter-
natem expectares? quære conscientiam tuam.
Religiosus fuit, qui omnia à se fieri ajebat,
DEum in morte haberet propitium. Sapienter ille & bene: stultè tu & male, si secus egeris.
O cæcitas tua! pro re corporis minima qua-
tum laboras! & pro momento ultimo quid
Posthac labores scholasticos, exercitia pietatis
& quidquid tibi molestum accidit, omnia eo fa-

Iætus perage ad DEI gloriam , ut DEum in morte propitium habeas ; ut felix habeas momentum illud , è quo tota pendet æternitas .

Affectus. Jesu Christe , pro me Crucifice , ô quanta mea fuit cæcitas ! nesciebam , quid esset Mori . O quâm stultè egi , quòd bona illa misera , quæ certò cogar in morte deserere , etiam cum tui offensa quæsiverim ! quâm impiè egi plus quærendo amicitiam hominum , ac tuam ipsius ; cùm tamen succurrere illi in extrema mea necessitate non possint , possis verò tu solus & unicus . Meritus sum , ut mihi aliquando dicas : surgant Dii tui , & opitulentur tibi . Hoc si fieret , ô Jesu , quo deveniret Anima mea ? actum esset de ea . Hinc ad te jam convertor , unum hoc inclamo : Jesu ne me deseras ! Domine , ne discesseris à me ! detestor impudentiam meam , quâ te deserto , miseris hominibus adhæsi . Ad te revertor : Domine , ne discesseris à me ; quia tribulatio mihi proxima est , & non est , qui adjuvet me . Ne discesseris , quando adeunda est lucta ultima , è qua æterna salus & damnatio pendet : ne discesseris in momento illo , è quo tota pendet æternitas . Imprime animo meo firmam mortis memoriam , ut plus pro momento ultimo laborem .

Proposita. Ex hac hora enim , ô mi Jesu , ad mortem me præparare ferò conabor . I. Quia omnia mihi certò sunt deserenda , non proseguar ista amore inordinato , qui me ad offensam DEI instiget ; quin si me ad statum Religio-

sum vocare dignatus fueris, lato animo omnibus renuntiabo, nec terrenorum amor à Vocatione me impediet. 2. Magis ero solitus pro vita futura & habitatione perpetua; plus pro æternitate laborabo per majorem in studiis diligentiam, & observationem exercitorum pietatis. 3. Socios perversos omni studio fugiam; neque ullius hominis gratiâ à DEO discedam; quia tu solus, mi Jesu, mihi in morte poteris succurrere, non socius, non homo. Ab homine impiò, à socio discedam, hunc deseram, non deseram DEum te meum per fugam è templis, quasi nautearem consortium tuum; non deseram per omissionem precum, aut S. Communionis, Confessionis & aliorum exercitorum Pietatis; non deseram per peccatum mortale ultimum. Moriar potius, quam sic te deseram. Quia Mors res tanti momenti est; quia è momento illo terribili dependet salus mea, omni studio me ad illud præparabo; res enim mea salus agitur: velut solitus miles ante pugnam arma mihi parabo: omnia agam, ut DEum in morte propitium habeam: fugiam socios prevos, ut DEum in morte propitium habeam; fugiam illicitas recreaciones, sermones inhonestos mortificabo linguam meam, & membra alia constans ero in pietate & studiis, ut DEum a terribili illo momento propitium habeam.

Petitio. Tu Domine Jesu Christe, qui diligibus te facis cuncta prodesse, da cordi mei inviolabilem tuæ charitatis affectum, ut de-

deria de tua miseratione concepta, nullâ possint tentatione turbari; da gratiam exequendi proposita ista, ut te in morte propitium habeam.

Pars II.

An, quando, ubi, quoties moriendum?

Doctrina. An moriendum sit, habes ex illo Pauli: *Statutum est hominibus semel mori*; quibus etiam verbis partes reliquæ continentur, quas jam proponam. Moriendum ergo est. Sic statuit DEus lege immutabili. Moriendum est hominibus. Quisquis homo nascitur, ei moriendum est. Non excipiuntur lege hac reges & principes, non nobiles & divites, non fortes & strenui, non senes, non juvenes: excipitur nemo. Moriendum est. Ubi Salomon cum omni sapientia sua? ubi Samson & fortitudo ejus? ubi Absalon & pulchritudo ejus? ubi Assuerus & potentia ejus? ubi tot hominum millia? ubi tot Studiosi? mortui sunt. Vita tantum commodata est homini, non donata. Mors certa est. Nec species & decor, nec vires & robur, nec ætas, nec dotes ullæ aliæ te defendant. Moriendum est. Erit dies, ejus ve sperum non videbis. Erit nox, cujus finem non videbis. Erit actio aliqua ultima, v. g. Confessio ultima, Communio ultima, quam non sequetur alia. Moriendum est Tibi; quia homo es. Statutum est.

Sed quando? ubi? quomodo? Res incerta est. Incertum est 1. Quomodo moriturus sis;

N 4

an

an morte subitaneâ , an tardâ & præcedente
diuturnâ corporis infirmitate. 2. An morte fe-
lici an infelici. Mors felix terminus laborum
est, quietis & felicitatis initium. Talem habuit S.
Aloysius, S. Casimirus & alii. Mors infelix ini-
tium dolorum est. Misella anima, quò ibis
suspirabat moriens quidam juvenis. Qualis n.
Mors exspectat? morieris; an morte felici, an in-
felici? res incerta est, 3. Incertum est, quan-
do moriturus sis. Aderit mors certa; sed an in-
ætate virili? an in juventute adhuc? an hoc,
an sequente anno, aut mense? ignoramus ista.
Illud scimus, dum minimè cogitatur de morte,
hæc ipsa adest. Quâ horâ non putatis, filius homi-
nis veniet. Hoc scimus, juvenum partem maxi-
mam mori, antequam ætatem virilem attingat.
Hoc scimus, in pœnam scelerum à juvenibus
admissorum sæpe vitam ipsam abbreviari. Ana-
stasius Imperator has audiit in somno voces:
ecce in scelerum tuorum pœnam quatuordecim
vitæ annos deleo. Hoc certè & adolescen-
tum plurimis evenire credam. Hoc pariter scie-
mus, rapi plerosque improvisò. P. Colnagu-
S. J. Studioso cuidam florido & alacri vaticina-
tus legitur in has voces: dum maximè felicem u-
credes, morieris. Contigit, ut pater Studiol
hujus admodum dives fatali morbo corripere-
tur, iamque jaceret depositus. Sarcophagum
jam parabat filius, & hæreditatis amplæ adeunda
spe exultabat. Cùm ecce convalescit Paren-
ægrotare incipit Studiosus noster, paulò p.
&

& moritur. Ita fidem vaticinio fecit. Dum maxime felicem te credes ; dum maxime securus , quos nescio annos , quantosque honores pollicebaris tibi , morieris. An non vidiisti ipse plures , qui in aetate prima a tuo fortassis etiam latere abrepti sunt , dum nihil minus ac mortem cogitabant ? Moriendum est , horum , quae non putatur.

Moriendum est. Sed ubi ? quo in loco ? an in schola ? an in templo ? an in lecto ? an in occasione illa ? in caupona ? in consortio illo ? Novit hoc , qui novit omnia , Deus solus . Hoc scimus , mortuos esse alios repente in schola , domi alios , alios in loco , in quo minime vellent ; alios in loco , quem accedere sine scelere non poterant . Cogita Studiosum illum , qui modestiae oblitus aquas intravit , se cum aliis protervo recreatus balneando : jam submergendus a Virgini operi in clamabat ; sed ab hac rejectus , eodem contra modestiae leges se denudasset , misere periit . Cogita illum , qui conclave suum intravit , consueto impuritatis nefandae scelere se delectatus ; sed damnationem ibidem reperit , qui arreptum miserum , fascia e tibiis soluta , e trabe cubiculi suspendit , guttur infelici elicit . Cogita alium , cui ex caupona de nocte domum redeunti pariter stygius carnifex fauces elicit ; animam morte miserrimâ rapuit . Cogita alium , qui primae cogitationi impuriae cum delectatione in lecto habitae immortuus , e quiete , quam in lecto quæsivit , ad dolores raptus

N 5

cit

est sempiternos. Cogita illum , qui apparenſ
Socio ſuo hæc ajebat : eadem horâ , quâ in cau-
pona eramus , accusati coram DEO ſumus , &
ab hoc Inferis adjudicati. Cogita Studioſos
illós tres , qui foliorum pictorum lufu diu ſe
contra ac licuit , deleſtantes , domo ventorū
exortorum furore eversâ , obruti misere perie-
runt. Cogita plures alios , de quibus Annua
noſtræ memorant variis in locis mortuos , quæ
ut dixi , accedere ſine ſcelere non poterant. Ubi
tu , & quo in loco morieris ?

Moriendum eſt : quæro rurſus , quoniodo ,
aut ubi ? quo in ſtatu ? an in ſtatu peccati , an in
ſtatu gratiæ ? Hoc , hoc omnium maximè terri-
ficum eſt : cætera enim parùm nocent , aut pro-
funt ; moriar quoquaque loco , aut tempore ,
modo in gratia moriar , ſat bene moriar . Nu-
lum momentum temporis eſt , quo mori non
poſſim ; quo verò moriturus ſim , ignoro . Po-
tent fieri eo momento , quo peccare incipio
adéoque mori in peccato poſſum . Mori potes-
ti Studioſe , in illa impuritate , in illo lufu ne-
fando , in illa censuetudine : verbo , in peccato .
Sic mortuos eſſe innumeros conſtat . Onan
filius Judæ terribili DEI judicio , eo ipſo mo-
mento obiit , quo rem detestabilem , puritati
contrariam , facere cœperat . Balthazar Rex et
dem nocte moritur , quam recreationi totam
cum die dare impius cogitaverat ; eadem nocte
impœnitens in peccato obit . Socius Landell
ni , poſtea sancti , in ipſo momento , quo fu-
turus

turus scalas concenderat , exanimis corruit.
Alius in amplexu puellæ , quam insano amore
concupiverat; alias in ipso domûs nefandæ a-
ditu; alias in osculo aut tactu impuro animam
æternum infelicem emisit. Abundant historiæ
omnes tragicis ejusmodi exemplis. Quo tu in
statu morieris?

Restat , ut & quoties moriendum sit , videa-
mus. *Statutum est semel mori.* Res certa est;
semel tantum morimur. Atque hoc ipsum ter-
rorem auget. Si mori contingeret sæpius , res
adèò terribilis non esset mori ; quia quod in
morte prima erratum est , in secunda posset
corrigi. Sed ubi una tantum Mors est , errori
corrigendo locus non datur. Morimur semel
tantum : hac vice si bene morimur , æternum
bene est nobis; hac vice si male morimur , æter-
num male est nobis. Errorem in Morte admis-
sum tota æternitas corriger non potest. Pictor
quidam , aut artifex alias si in confiendo o-
pere suo erravit , corriger errorem aut in illo
ipso , aut novo postea opere potest; non ita in
Morte. Lamachus Centurio militi cuidam e-
mendationem pollicenti ajebat : in bello non li-
cet bis errare. Dicam verius : in Morte non
licet bis errare. Semel si male moreris , perpetuò
actum est. Nimirum unum momentum est , ex
quo tota pendet æternitas. O terribilis Veritas!
O momentum terrible!

Reflexiones. I. Si moriendum tibi certò est;
ergo ut jam insinuavi , actio aliqua erit ultima.

Quid

Quid concludis? hoc, quod S. Aloysius. Vivi-
te quotidie morituri: hoc est, vivendum est,
quovis die, tanquam ille dies ultimus foret vi-
tae nostrae: quævis actio tam accurate & pie
obeunda est, ac si esset ultima. Hoc age.
Confessionem quamlibet & S. Communionem
præsertim eâ devotione perage, ac si esset ul-
tima. Fatere, si scires hanc Confessionem,
quam proximè perages, certò fore ultimam, an
taceres peccatum illud? an tam levem diligen-
tiam adhiberes in examinanda conscientia, aut
dolore eliciendo? ergo nec jam hoc audeas.
Religiosum illum imitare, qui monitus, ut ac-
curatam Confessionem perageret, eò quod ob-
morbi gravitatem videretur fore ultima, revo-
suit, se pluribus jam annis singulas Confessio-
nes peregisse, ac si statim illis factis esset mo-
riendum. O quo gaudio moritur, qui sic vixit!

2. Incertum est, an morte subità an tardà
moriturus sis; incertum pariter, quo tempore,
an in ætate sera, an primâ adhuc. Quid con-
cludis? ergo fieri potest, ut moriar subito, in
ætate adhuc ista; antequam agam pœnitentiam
veram, & verè ad DEum convertar; ergo nihil
differendum est, quod pro felici morte mihi
necessarium video; cùm obrui improviso pol-
lior, ante tempus illud, quod mihi temerariū
polliceor. Ergo omni tempore sic vivendum
est, ac si mors esset in januis, ut loquitur S.
Bern. Potes mori in juventute; ergo han-
DEO consecra. Si enim in hac mori contin-
geret

geret, quām , quæso , misero loco fores! cūm omnem pietatem , & seriam de salute cogitationem tantūm in annos futuros differas. O quibus lacrymis tuam hanc pro morte felici incuriam defleres ! De juvēne quodam Cæsarius refert , qui contra ac sperabat , in ætatis flore abreptus , paulò ante mortem sic Condicipulos suos alloquebatur : O me miserum ! ah quid egi , quòd annos meos floridos vanitati totos & mundo consecraverim ? Rapior jam ad æternitatem , dum nihil adhuc pro DEO & anima mea laboravi . Videte hoc , ô socii mei , & in meo periculo vestrum declinate . Pares erunt tui gemitus , credo , si in juventute adhuc mors adventura sit . Ergo jam Pietatem seriò sectare . Non pœnitabit , mihi crede , si in juventute terrore mortis impulsus Pietatem seriò secteris , nec tamen in juventute , sed ætate senili mori contingat . Neminem pœnituit in juventute DEO serviisse , neglexisse verò innumeros pœnituit . Capte ergo documentum hoc tantò majore curâ , quantò magis Dæmon spe vitæ longioris deceptos juvenes à virtutis studio avertere laborat . Ne imiteris eos , qui seriam vitæ emendationem in annos futuros differunt , sic semet consolantes : faciam hoc aliquando : ubi statum meum elegero &c. spes ista & remissio pessima innumeros perdidit .

3. Morieris , sed nescis an morte felici , an infelici ; optas mori felici ; ergo vive vitam , quam sequitur mors felix . Res nimium certa est .

est. Mors vitæ respondet : qualis vita, finis ita. Ausus est S. Pater quidam dicere , vix de centum millibus , quorum mala semper fuit vita , moriturum vel unicum bene esse. Viven⁹ plerumque in peccato , morietur in peccato. Quam tibi mortem ominaris ? vide, qualis sit vita. Si pergis in illa consuetudine turpi , certò morieris in ea. Vis mori cum Aloysio morte felici ? vive cum illo vitam piam. Extraordinaria & prodigiosa requiritur DEI gratia, ut ille moriatur bene, qui vixit male. Hanc si tibi polliceri possis, non est, quòd a peccato te absterream. Sed vide , quid agas.

4. Morieris , sed non constat , ubi & quo in loco ? hoc certum est , mori in quovis loco potes. Quid infers ? S. Bernardus hoc intulit. *Quomodo ergo vivere audes, ubi mori non audes?* qua ratione vivere audes in loco illo , in quo mori formidas ? Cave , vivas ibi , ubi mori metuis. Times mori in caupona , in aqua, in consortio illo &c. ergo & ne accedas loca ista neque in ipsis morari in peccato audeas. Adolescens quidam prudenter ajebat : timeo mori in sāculo ; hinc & vivere in illo deinceps nolo. Dixit , & deserto sāculo Religionem petit, sanctorem ibi vitam victurus. Tu vide , quid in hac re sentiendum tibi & concludendum fatere, an cum gaudio & solatio mori te possis credis in sāculo ? quare conscientiam tuam Si minus credis , quomodo vivere cogitas in ecur mundanis vanitatibus inescatus Religionem quòd

quò te non obscurè vocari intellexisti, horres?
Quomodo vivere audes, ubi mori non audes?

5. Nescis, quo in statu moriturus sis, an in peccato, an in gratia. Quid infers? Christus ait: *Estote parati; quia quā horā non putatis, filius hominis veniet: id est, quia nescis, an in peccato, an alio in statu moriturus sis, esto paratus.* Dixi antè: vitæ mors respondet. In peccato si vivis, morieris in peccato. Accedat jam documentum Christi: *Esto paratus.* Paratio ad Mortem alia proxima, alia remota est. Remota in hoc consistit, nihil ut agas, quod male tibi cedat, si in eo mori contingeret; ne pecces graviter, aut si per infirmitatem lapsus sis, ne in eo persistas, sed ocyus ad pœnitentiam festines. Proxima est, conscientiæ rationes ita disponere, ut quietem ei perfectam concilie; quod per generalem de tota vita Confessionem fieri faciliè potest; dein per particulares accurate & sollicitè factas. Utramque adhibe, ut DEum in morte propitium habeas.

6. Si semel morimur, & ex una hac morte salus æterna aut damnatio dependet, quid aliud denuo inferamus, ac: *Estote parati?* Solicitudo pro momento mortis requiritur maxima. Miles iturus ad bellum, ante pugnam se parat; in tractandis armis se exercet. Idem tu age. Sit princeps captivus, cui ea ponatur conditio, ut si die statuto sagittam ad destinatum centrum feliciter emiserit, coronam recipiat & sceptrum; si minus feliciter, in vinculis permaneat, aut etiam

mor-

mortem subeat probrosissimam. Te consulo, quid aget princeps ille, ut sagittam feliciter emitat? an non omne temporis adhuc reliqui momentum impendet, ut artem addiscat bene & feliciter sagittam emittendi? ita certe. Insanus foret, si hoc ad diem ultimam differret, nec tractare sagittas disceret. Tibi applica, & omnne totius vitæ tempus ita impende, ut feliciter mori possis. Assuefce armis illis, quibus in morte uti desideras. Arma illa Actus virtutum eorum sunt, quas elicere tenetur moribundus, nempe Fidei. Spei, Charitatis &c. Harum usum tibi facilem & quotidianum habe: omnia age, ut DEum in morte habeas propitium.

Affectus. O Juste & misericors DEus, ergo moriendum est? ergo veniet dies & hora, qui & ego ire cogar ad æternitatem? ô hora terribilis! ô momentum terribile! Moriendum est. Accepto legem tuam, Domine: meritus sum; moriar. Sed tempus nescio, locum & statum nescio. O mi DEus, quando? ubi? quomodo moriar? an in peccato illo, quod tamdiu in confessione tacui, aut necdum emendare laboravi? Prohibeat hoc à me infortunium Bonitas tua quæ me servavit hactenus, ne perirem. Sed quia agam, ne posthac infeliciter moriar? dicens mihi: Estote parati. Domine, obsequar tibi. Hactenus, fateor, nullam pro tanto negotio curam adhuc: certò moriturus fuisset infelix, si non me ad tempus hoc usque servasses. Posthac vero majorem pro tanto negotio curam adhibeo: omnia agam, ut bene moriar.

Pro-

Proposita. Præcipue observabo sequentia.

1. Quia omnis actio mea potest esse ultima, omnem agam velut ultimam; maximè S. Confessionem & Communionem tantâ reverentiâ & curâ suscipiam, quantâ susciperem, si certò mihi constaret, me statim ad æternitatem avocandum. Ita etiam, dum diem aut mensem inchoabo, hoc me modo ad fervorem excitabo: forte hic dies aut mensis est ultimus vitæ meæ; ergo eum omni fervore & devotione exigam.
2. Ne spe vitæ longioris deceptus misere moriar, hoc tempore DEO serviam, per fugam peccati, & exercitia Pietatis.
3. Quia morte repentinâ mori possum, adeoque in peccato, non peccabo graviter, aut si peccare continget, mox per contritionem vesperi, & dein per Confessionem expiabo conscientiam.
4. Non accedam locum, in quo mori timerem; hinc etiam sæculum libens deseram, si tu, mi DEus, me evocare digneris; quia in eo mori formido.
5. Rationes conscientiæ per Confessionem generalem quietas faciam.
6. Curabo semper esse in gratia DEI, ut etiam in hac moriar; hinc & Confessionem diu non differam.
7. Assuescam indies actibus Fidei, Spei, Charitatis, ut in morte tanto facilius eos elicere valeam.

Petitio. Hæc sunt, ô Jesu, quæ cum gratia tua propono. Tu qui non vis mortem peccatoris, assiste mihi, sic ut vivam, ne infelix moriar. Anima Christi sanctifica me &c. Maximè repeate illud: In hora mortis mea voca me!

O

Pars

Pars III.

Quæ sit Mors Piorum, quæ Impiorum?

Doctrina. Duplex mors est, uti duplex est vita; una Piorum, Impiorum altera. Utramque expendemus. De morte Impiorum Scriptura sic: *Mors peccatorum pessima*. Pessima dicitur tum ratione terroris, quo peccator moriens undique angitur; tum ratione æternæ damnationis, quæ mortem illam sequitur. Terrorum quod attinet, tria sunt, unde eum enasci certum est; præterita scilicet, præsentia & futura. Præterita si secum cogitat peccator moriens, obversatur menti ejus. 1. quidquid in mundo possedit. Ecce, sic secum moriens ille, ecce possedi opes, honores, voluptates; fructus sum libertate meâ, adhæsi sociis pro libitu; in omnibus ea tantum quæsivi, quæ arridebant genio; jam vale his omnibus dicendum est: vix primis labiis mundi voluptates degustare cœpi, & jam deserere cogor. Siccine separas amara mors? 2. Obversatur memoria neglecti temporis & occasionis multiplicis. Tot pretiosi dies & anni, quos pro salute mea mihi largitus est DEus, ubi sunt? ubi dies vitæ meæ? quæ abierunt tot occasiones bene vivendi? quam pauca bona opera feci! quam negligentiter DEO servivi! quoties Pietatis exercitia neglexi! O divinæ inspirationes quoties me à vita impia avocâstis! quoties ad pœnitentiam incitastis! Ô uti-

Ô utinam obtemperâsem vobis ! utinam , ô
utinam obsecutus fuitsem ! ô utinam tot horas,
dies & menses melius impendisse ! ast eheu !
abiit tempus vitæ meæ , & jam *Tempus non erit*
amplius. O dolor ! ô utinam ex tot annis vitæ
meæ saltem unum DEO consecrâsem ! 3. Ob-
versabitur peccata omnia & singula , quæ totò
vitæ tempore admisi. O Studiose mi ! quantum
hic te aspectus conturbabit ! videbuntur à te
omnes cogitationes pravæ , omnia opera im-
pia & verba , omnia mendacia , omnes joci
illiberales & impudici ; tot omissiones piorum
operum , tot irreverentiae in templo , tot sub-
oratione distractiones , lusus illiciti , Sacra-
menta neglecta aut sacrilegè suscepta , peccata in Con-
fessione non manifestata ; verbo , scelera om-
nia & singula , quæ tibi dicent : tu fecisti nos :
opera tua sumus : te comitabimur. Quò plu-
ra sunt peccata , cò major erit & terror. Fuere ,
quos unum Veniale immanni terrore obruit ; ah
quid mortale , & non unum quidem , aget ? quo
terrore miserum percellet ? peccatum enim in il-
lo articulo temporis longè aliud apparet , ac mo-
dò : jam ridetur sæpe , sed erit tempus , quo im-
manitatem suam exeret. Trabs quamdiu in a-
qua est , quām gravis & ponderosa sit , non sci-
tur ; scitur , si ad littus educitur : ita peccati gra-
vitas tum modò agnoscitur , quando ad littus
æternitatis appellitur. Causa verò terroris hu-
jus est ; quia moriens certus quidem est de pec-
catorum perpetratione ; incertus verò de re-

O 2

mis:

missione. Nescit enim, utrūm amore, an odio dignus sit. Hæc de præteritis.

Præsentia non minorem moribundo terrem incutiunt. En jaceo h̄ic (sic secum cogitat) desertus ab omnibus : desertus à gaudiolis illis , quibus ut fruerer , DEum offendit , NB. Vocationem neglexi : desertus à sociis & amicis meis , in quorum gratiam DEI mandata violavi: jaceo inter gravissimos corporis animique dolores , nec hominem habeo , qui opem ferat. Circumdederunt me dolores mortis , qui orationem omnem impediunt , quin & ejus naufragium mihi creant : jaceo eheu ! circumdatus ab hostibus Tartareis , qui assiduè mea mihi peccata obiiciunt , spem veniae minuunt , ad desperationem incitant. H̄ic mi Studiose , siste , & cogita , quām terrifica tibi in morte futura sit hostis non unius stygii præsentia. O anima mea , ajebat S. Bern. quis erit ille pavor , cùm dimissis omnibus sola ingrediens regionem penitus incognitam cursantia tibi catervatim teterima monstra videbis ? quis erit pavor tuus , Studiose ? quando circumdabunt te inimici tui , & coangustabunt te undique ; quando tempus perditum , neglecta bene vivendi occasiones , peccata tua omnia ibi obiicient ? Studiosus fuit , cui dæmon objectit absentias è cœtu Mariano & scholis , Sacra menta neglecta , preces omittas , cauponas frequentatas , pigritiam in studiis & similia , eumque ad desperationem fermè adduxit. Tibi an non eadem & plura poterit obiicere ? & quo

terro-

terrore tuo? quo periculo? Sanctus erat Studio-
sus ille, qui mirum ob leves etiam noxas à dæ-
mone territus, deinde fassus est: salus mea fuit
in angusto. Magna, magna est dæmonum vis,
exclamabat S. Elzearius. Fuere profectò plu-
res, quos dæmon in momento illo terribili vicit,
ad desperationem inductos dejecit ad Tartara.
Tibi quid fiet? quid fieri potest?

Accedit terror novus, quem memoria futu-
rorum excitat. Atque hic omnium maximus
est. Migrandum est mihi, cogitat moriens,
in æternitatem; & nescio, quam? an felicem, an
infelicem? migrandum est sine duce, sine socio:
reddenda ratio de tota vita: accipienda est sen-
tentia pro tota æternitate: comprehendendum est
coram justissimo Judice, quem innumeris vici-
bus offendi. O quam acerba memoria! Misel-
la anima quò ibis? suspirabat ille: quò ibis? Stu-
diose, quò ibis? quæ tua erit æternitas? Mili-
tem cogita, qui sub patibulo ludere jubetur,
aut vitam aut mortem è lusu capturus. Quo
ille terrore, quâ palpitatione manum extendit,
licet cæteroquin audax & impudens? novit e-
nim ex jactu uno salutem suam pendere aut
mortem. Tibi applica. O quo terrore mo-
mentum illud ultimum expectabis, è quo æter-
nam aut miseriam aut felicitatem pendere nôsti?

Habes multiplicem terroris causam in morien-
te impio; hanc uti & alias è sequentibus brevif-
simis historiis colliges magis & perspicies. I.
Cæsarius de Juvene refert, qui moriens sic in-

O 3

ge-

gemuit: ô mi DEus ! quare neglexi ? quare tot annos teperi & otio dedi ? Ecce angit morientem memoria neglecti servitii divini in juventute. Ergo memento Creatoris tui in diebus juventutis tuæ. 2. Cornelius refert, Virum aliquem morti proximum sic gemuisse : heu me cur tantum pro terrenis , pro uxore & liberis nihil pro me ipso laboravi ? quid prodest labor ille ? Ecce angit morientem omnis labor , qui Cœlum non spectavit. Ergo unum Cœlum, unam salutem specta. 3. Juvenis miserè ad impura flagitia seductus, jamjam moriturus horrendum clamabat : vœ illi , vœ illi, à quo seductus sum ! Ecce angit morientem , si obsecutus fuerit sociis impiis. Ergo fuge consortia eorum , ne que te seduci patiaris. 4. Berengarius moriens. Heu me, ajebat , comparendum mihi hac hor coram judice est ! peccata mea quod attinet spero veniam , quia ex animo egi pœnitentiam at quod concernit peccata , quorum causa super doctrinam & vitam meam impiam , vel menter timeo. Ecce angit morientem memorem seductionis factæ verbo aut exemplo ; & hæc est prorsus horrifica , cogitare: seduxi etiam hanc docendo illicita , impura &c. forte damnata est , aut damnabitur : mihi pterea danda est ratio ! ô mors quam amara talia cogitanti ! Ergo cave à seductione in etiam levissima. 5. Caroli V. Secretarius debat, quod multa chartæ volumina ad obsequi regis sui scribendo impleverit , ne vel foliolis vero

verò pro seria Confessione. Ecce angit negligētia in examinanda conscientia, in Confessione! hanc igitur emenda. 6. Religioso una hora somno otiose traducta mirum in morte horrorem incussit. Quid otium multorum mensium & annorum in animo Studiosi efficiet? fuge igitur otium, & studiis animum affige. 7. Juvenis jam agoni proximus linguam suam exercens, & digito demonstrans dicebat: ista lingua pessima me damnavit: occurrebant ei sermones, quos sāpe effutūt, liberi, & impuri. Terrebunt & te, nisi frānum petulanti linguae adhibeas. 8. Alius jam agoni zans post horrendos ejulatus: actum, actum est de me, vociferabatur; Vocanti DEO obsecutus non sum! ah quid egi? jam obversatur mihi illud terribile: Vocavi & renuisti, in interitu vestro ridebo. Ecce angit, DEum vocantem contempisse. Vocat jam DEus ad emendationem peccati hujus, vocat te ē sāculo; tu verò vel dulcedine peccati, vel sāculi illecebris deceptus, frivolis nixus rationibus DEO vocanti non obsequeris. O quis terror, quis horror te morientem percellet? cave! cave! non irridetur DEus! Alia taceo; satīs colliges ex his, quām verum sit illud: Mors peccatorum pessima. Veniamus ad mortem Piorum. *Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus*, ait scriptura. Mori cum Sanctis ô res quam dulcis! quam jucunda! quam omni plena solatio! Lege vitas Sanctorum, & vide, quas inter delicias mortui sint. Cogita, quoties

O 4

aut

aut Angelus Custos, aut B. Virgo, aut ipse Dominus morienti justo apparere, eum consolari, ad fiduciam excitare dignatus fuerit. Adeo Deus justus fuis, contra tentationes roboretur, terrores abigit, spem beatæ æternitatis eorum animo ingerit; & quid mirum, si pleni solatii moriantur? Cogitant: en hoc momento omnibus liber periculo ad Deum meum evolabo, perpetuò felix, perpetuò DEI mei visione fruiturus. Solatur morientem ejusmodi, idem, quod Impium turbat, nempe melior præteriorum, prætentium, & futurorum memoria; quæ tibi singula expendenda relinquo. Particularia quædam afferam, è quibus solatium hauserunt morientes. 1. Anonymus quidam Studiosus Matrem, quam sibi moribundo tristem astare videt, his verbis consolatus legitur: Deum lauda ô Mater, cuius beneficio innocentiam conservavi; & hinc lætus morior. Servata innocentia solatio est, ut peccatis inquinata terror est. Serva innocentiam, aut si amissa est, penitentiam age; & solatium tibi pollicor pro hora ultima. 2. Justus Lipsius quæsitus, quid si morituro crederet fore solatio, reposuit: hoc quod Sodalis fuerim Magnæ Virginis, & omnes ejus partes implere laboraverim. Memoria cultus Mariani non potest non esse solatrix in hora ultima. Cliens Mariæ nullus æternum perit. Non deserit Maria clientem in vita, in morte non potest non ei succurrere. Marianum cole, sed cultu sincero & constanti. 3. Berchmannus

mannus adolescens devotissimus , moriens tenuerrimè amplexus fuit Effigiem Crucifixi , Rosarium , & libellum Regularum , dicens : hæc tria mihi sunt Charissima ; cum his libenter moriar . Libenter moritur , qui has sui amoris tesseras exhibere potest . Retuli suprà , Studiofos tres lusi foliorum pictorum intentos à domo obrutus periisse ; inventi sunt postea exanimes , manus tenentes folia picta . Te quæro , an posteriore , an priore modo mori eligis ? Quod amas & tractas in vita , amabis & in morte . 4. P. Nicolaus Lancicius S. J. ajebat : Lætus morior , quia omnia ad DEum direxi . Dirige ad DEI gloriam omnes actiones tuas , si vis gaudere in morte . 5. Pambo Monachus moriens : Lætus , ajebat , ex hac vita abeo ; quia nullum mihi verbum excidisse scio , cujus me pœniteat . Ecce à custodia linguae solatum habuit . Tu si recordaberis detractionum , mendaciorum , sermonum indecentium , an simile speras solatum ? 6. Monialis quædam moribunda , ô felices horæ , exclamabat , quas DEO meo consecravi ! Ecce horæ , quæ DEO consecrantur per preces & studia , illæ recreant moribundum ; non illæ , quæ dantur otio , circumvagationibus otiosis , lusui , somno superfluo , tepori &c. An legisti aliquem , quem recreaverint in morte , lusū aut otio perdit menses & anni ? an legisti , quem pœnituerit temporis DEO & studiis datū intelligis , quid velim . 7. S. Aloysius læto animo moritur : quia nunquam graviter DEum

O s offen-

offendit, castitatem orationis & mortificationis ope servavit illæsam. O Studiose, hoc demum est verum & genuinum solatium morientis. Haberésne hoc, si jam moriendum esset? an nunquam gravi peccato DEum offendisti? an peccata omnia rite expiāsti? an illæsa est castitas tua? an susceptis sponte mortificationibus DEum placare quæris? Felicem te, si ista agas. Sistamus h̄ic, plura è vitis Sanctorum hauries.

Reflexiones. 1. Si pessima est Mors peccatorum, pretiosa verò & læta justorum; ergo vivendum est cum justis, ut cum justis morte pretiosa moriamur. Fugienda universim illa, quæ terrent moribundum; eligenda illa, quæ consolantur.

2. Si moribundos adeò affigit triplex illa memoria præteritorum, præsentium & futurorum; ergo & te aliquando affiget, si jam non prævertas. Quid enim, si recordaberis tot horarum somno, lusu, otio perditarum; si inobedientiæ, libertatis, lasciviæ; si aliorum peccatorum, an solatium hauries? Miculæ panis non satis sollicitè collectæ immanem Religioso cuidam incussere terrorem; quantum tibi tot peccata incutient, tot peccata linguae, oculorum, pedum, manuum, corporis & animæ? quò te tunc, quæso, convertes? an etiam tum leve videbitur otium? an levis illa in studiis negligentia? an leve tot horarum jactura? an leve consortium illud pravum &c? Timeo ne aliud planè sit judicium tuum id tempora. In morte nimirum aperientur oculi mentis

qua-

quando clauduntur oculi corporis. Aliter de peccato , aliter de rebus omnibus jubicabis moriens , ac jam. O quām parva , quām indigna prudentis hominis amore apparebit tibi voluptas illa , quam in peccato illo quæsivisti ! quām miseræ apparebunt mundi illecebræ , quæ à Religioso statu te absterruerunt ! quām grandis DEI offensa tibi videbitur , quam jam contemnis ! rides jam aliquas consuetudines pravas , velut leve . quid essent : erit , erit , cùm aliud feres judicium ; aliud de negligentia , aliud de inobedientia , aliud de irreverentiis in templo , aliud de quovis peccato ! Hoc judicium jam sequere , teste enim scripturâ , mortis judicium bonum est : cogita sæpius : si jam moriendum mihi esset , quid me terreret maximè ? quid maximè optarem omisisse ? quid optarem fecisse ? Hoc age , & morieris morte felici ; si nimirum opere jam impleas , quod tum temporis optabis egisse ; si fugias , quod optabis fugisse .

3. Dæmon in hora mortis erit , qui te maximè angēt , & ad desperationem inducere laborabit ; ergo imprudentissimè facis , si ei jam obedias ; si relicto etiam DEO , ei servias . Agnosce præterea hostis vafritiem . Jam peccata velut levia tibi proponit ; aliquando proponet ut gravissima : jam voluptatem propinat ; aliquando terrore immanni percellet ; jam ad servitium suum te invitat ; aliquando hoc ipsum tibi exprobrabit . O te insanum , si vel ad momentum ei servias ! Exclama , quā , potes voce : abrenunciatio

cio tibi, Sathanam, & adhæreo tibi Christe.
 Cave etiam, admittas ea, quæ tibi moribundo
 nolles à dæmone obiici. Provide etiam tibi
 de sanctis Patronis, qui contra Dæmonis in-
 fidias te aliquando protegant. Tales sunt S.
 Angelus Custos, S. Ioseph, S. Michaël, S.
 Barbara, Sancti Patroni menstrui; & ante
 omnes morientium Patrona B. Virgo Maria.
 Horum favorem constanti devotione concilia-
 hos pro momento supremo invoca. 4 Audi-
 sti suprà, cavenda esse illa universim, quæ
 mortem reddunt terribilem, eligenda vero illa,
 quæ suavem reddunt. Relege singula superius
 notata, maxime in memoratis exemplis vide-
 quid alios terruerit, alios solatio affecerit; &
 statue tibi primorum fugam, secundorum im-
 plantationem. Fateor, ingrata jam accidentunt aliqua,
 quæ morienti solatio sunt: sic v. g. mortifica-
 tione voluntariâ expiare peccata, horas om-
 nes bene impendere, fugere consortia impia-
 jam grave est, sed respiciendus est finis; respi-
 ciendum est solatium, quod in morte res ejus-
 modi nobis afferent. Mori bene qui cupit
 vincere in his rebus se omni momento de-
 bet. Sine quotidiana sui victoria non habe-
 tur mors beata.

Ex omnibus de Morte dictis clarè agnoscit
 quām grande negotium, quāmque periculosum
 sit Mori. Igitur cura habenda est maxima, ut
 bene moriamur. Habe hoc documentorum
 omnium compendium. Fac ea, quæ moriens facta
 fuisse

fuisse voles : fuge ea, quæ moriens fugisse voles.
Tu jam vide, quid fecisse, quid fugisse optares,
hoc si momento moriendum esset.

Affectus. O Domine vitæ & mortis ! in manu
tua vita mea & mors est. O quantum expavesco,
si recorder horæ meæ ultimæ ! Moriendum est !
deserar ab omnibus : desertus ibo in domum æ-
ternitatis : impugnabor moriens ab hostibus &
coangustabor undique. O DEus meus ! quid
me miserrimo fiet, si me deseras ? Quâ morte mo-
riar ? fateor, si vitam meam attendo, aliam mihi
mortem polliceri non possum, nisi infelicem ;
vixi enim cum impiis, quid mirum, si & more-
rer cum illis ? Sed tua Bonitas, ô DEus, me con-
solatur, & erigit ; tu spes mea & refugium meum
in die tribulationis meæ ; in te confido, non ti-
mebo, quid faciat mihi dæmon. Protestor con-
tra omnes tentationes in morte occurfuræ ; jam
pro momento illo elicio actus virtutum neces-
sarios : credo in te, ô æterna veritas ! Spero in
te, ô infinita clementia ! Amo te, ô immensa
bonitas ! Malo mori, quam te offendere ! De-
testor, & abominor omnem offensam Divinæ
Majestatis tuæ à me admissam ; paratus etiam
cruore meo redimere tempus, quo tibi DEO
meo non servivi. In manus tuas, Domine, com-
mendo Spiritum meum !

Proposita. Vitam meam sic instituam, uti mo-
riens initiuissè optabo ; fugiam ea, quæ terrori
mihi esse possunt, amplectar vero illa, quæ con-
solari valent. 1. Tempus, cuius neglecti me-
mori-

moriā adēd acerbam esse audī morientib⁹,
bene impendam, vacando aut studiis aut pietati.
2. Occasiones bēne vivendi, orandi, studendi,
me mortificandi non negligam. 3. Peccatum,
quod me unum angere poterit, omni studio de-
clinabo, præcipue hoc, in quod frequentius la-
bi soleo. 4. Admissa à me peccata solicite & rite
paratus confitebor omnia; & ad ea expianda sin-
gulari studio incumbam in quotidianas mei vic-
torias; licet hæ mihi acerbæ sint futuræ ab ini-
tio. 5. Nullum verbo, factōve scandalizabo,
ne aliena peccata me morientem conturbent.
6. Dæmoni ne in minimo quidem deinceps
obediam, sed DEO, qui unus mihi succurreret
in hora suprema potest. 7. B. Virginem mo-
rientium Patronam, nec non Sanctos alias sa-
pe invocabo pro felici morte. 8. Sæpe cogita-
bo: quid optarem egisse, si jam moriendum esset,
aut quid fugisse? & illud agam vel fugiam.

Petitio. Tu, Domine Jesu, pro salute mei
mortue, da efficacem gratiam ea, quæ te adju-
vante jam feci, proposita implendi; ne hoc
ipsum aliquando me terreat, quod agnoverim
viam veritatis, nec tamen secutus fuerim.

Ad ss. Trinitatem. Pater de Cœlis Deus,
miserere mei, & à mala morte libera me! Filii
Redemptor mundi Deus, miserere mei, & à ma-
la morte libera me! A subitanea & improvi-
sa morte, Libera me Domine! A morte infeli-
ci statu peccati, Libera me Domine! Per Pa-
fionem & Mortem Jesu Christi Salvatoris mei.
Lib.

Libera me Domine! Ut me in hora mortis confortes; ut contra insidias dæmonis defendas; ut in manus tuas animam meam suscipias, Te rogo, exaudi me! Miserere mei!

Ad B. Virginem. Sancta Maria Mater DEI ora pro me nunc & in hora mortis meæ! O potentissima morientium Patrona, sub tuum præsidium confugio! Non est auditum, quemquam à te derelictum. Ne deserfas, ne derelinquas me in hora illa, è qua pendet æternitas mea! *Ave Maria &c.*

Ad Santos. Omnes Sancti, vos præcipue, quibus sacra est dies illa, quæ mihi viventi ultima erit, assistite mihi in hora mortis meæ! Tu Angele DEI, qui Custos es mei, me tibi commissum pietate superna, in illa hora custodi, rege & guberna! S. Archangele Michaël defende me in prælio, ut non peream in tremendo iudicio! *Recita Litanias de omnibus Sanctis.*

Consideratio VII.

De Consequentibus Mortem Hominis.

Recitatâ oratione consuetâ, imaginare tibi hîc quidem Corpus mortui exanime, debile, deforme, ad sepulchrum delatum, humili defossum: ibi verò Animam coram tribunali divino comparentem. Roga gratiam agnoscendi ea, quæ circa Corpus & Animam mortui eveniunt, ut exinde ad majorem Animæ curam movearis.

Parte